

Dɛn tranga wae fɔ bihayv

(Challenging Behaviours)

De tranga wae fə bihayv

E luuk lek ol pikin kin tranga yes or kin want want, mər lek pikin wae den jis bən. Den tranga or anböğ trik na den wan wae kin tay pan dem or kin tan lek da pasmak wan wae kin bryng kam sòm kayn pröblem fə fambul en de kòminiti.

Wi fə teik den pasmak anböğ or wam hart trik ya sirios na lyfe. Wi nər fə de teik den trik ya lek play play, lek pikin trik wae den go lef. Sòm pan den trik ya kin bigin wit sòm kayn òltəm wam hart, vex vex, kwik riakshòn or de frəstrayt kwik kwik wan.

Wae mama en papa or òda big pərsin luuk kònsan bət pikin trik en de òltəm tək wit am, e go fayn fə luuk fə masta sabi pərsin. Masta sabi pipul dem fə wəl bədi, lek den wan wae lan fə tək to udat get tin wae de mona ram(kawnsaloh), kin ep mama en papa wach fə pröblem en fən wae fə ep den pikin bia wit dae wahala.

Den trik wae kin anböğ or gi pərsin payn na:

- Wae pikin de mək wam hart or vex vex òltəm wae e sməl (1-4 yia)
- Fət fet biznes
- Fət, gi tretin kòmènt or məmba fə anböğ òda pərsin
- Yuse sòm tin fə wund pərsin
- De du den bad bad tin to dög or puus na ose
- De pwəl pwəl tin dem na ose
- Fo tak porsin in propati wit perwa.

Mən pikin biznes na fə lan de pikin en nər fə bi wikəd tritment to pikin. Fə bit pikin kin mək in trik wəs sòmtem. Wae pikin de si or yeri bət den bad tin na ose (lek mama en papa de fət, bit bit na ose) kin anböğ dem en udat jis tòn big pərsin sməl. Den fət fet wae den kin wach na təlivishòn or gaym na fim kin anböğ pikin bak. fət fet or kuskas kin òltəm bring kuskas.

Da kry kry wae kin dae pan pikin (Tantrums)

Dis kry kry kin apun wae pikin den fröstrayt or wöri. Den wan wan kry kry na tin wae kin kam pan pikin dem wae den de grow.mama en papa fo bi konsan wae dis kry kry pasmak en de apun oltem.

Wetin mama en papa kin du fo ep pikin lef dis kry kry na:

- spend tem wit dem oltem
- Yu fo mek den no wae den du tin wae guud
- Yu fo memba oda wöri wöri wae kin anbög pikin, lek wae e bigin go chyldkia, mama bon new pikin or wae mama en papa de gbade.

Wae pikin get den waewod trik kin anbög aw e fo du tin fo insef, bia wit de wöri wöri na lyfe en enjoi tin wae den blant du wit den fambul en padi dem. Den skul biznes kin anbög bak. Pikin kin fenam at fo get padi wae den trik nor guud en dat kin tanpa wit fambul biznes sef.

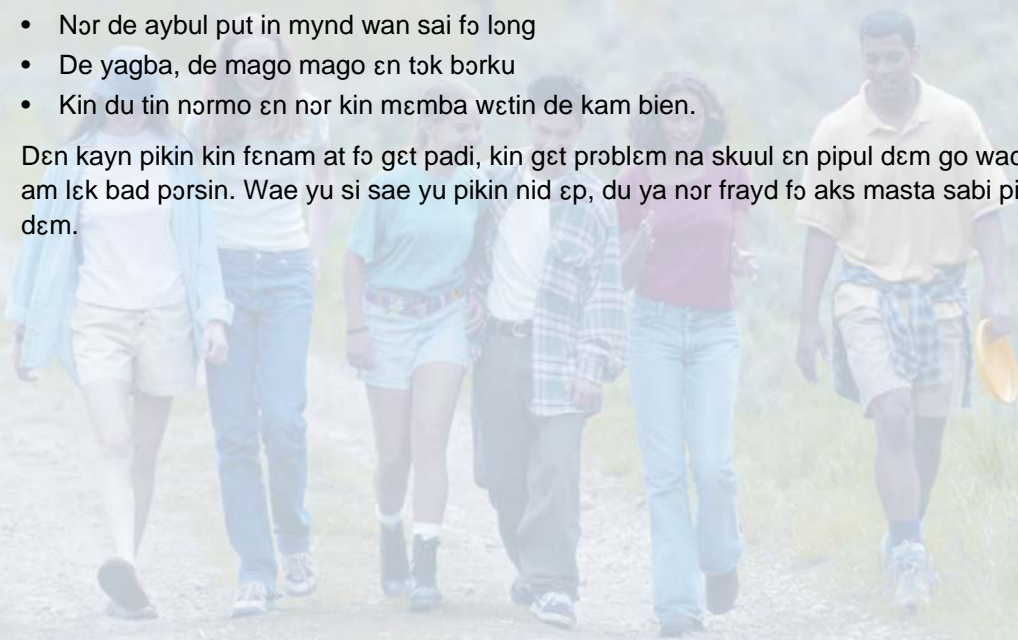
Wetin na ADHD?

Smol pikin den nor kin lisen som sai fo long en kin jis du tin, bot den kin lef wae den de big. Wae den tin ya pasmak en fasin, na wae den nor kin get beteh atenshon. Pikin den wae kin get anbög bikoz den nor de get atenshon kin oltem fenam at fo pay atenshon to wetin den de lan, don woke wae den de du, fo de wit oda pipul dem en de fayn fayn wan.

Wae den sayn ya de pan yu pikin pas six mont, yu fo si masta sabi porsin:

- smol tin sef kin mek den lef wetin den de du
- Nor de aybul put in mynd wan sai fo long
- De yagba, de mago mago en tok borku
- Kin du tin normo en nor kin memba wetin de kam bien.

Den kayn pikin kin fenam at fo get padi, kin get problem na skuul en pipul dem go wach am lek bad porsin. Wae yu si sae yu pikin nid ep, du ya nor frayd fo aks masta sabi pipul dem.

Aw yu de bia dɛn tranga trik dɛm

E nɔr mata aw yu pikin dɛn trik dae, dɛn fɔ no sae yu nɔr go du dɛm bad ɔr lɛf dɛm. Pikin dɛn fɔ no sae dɛn mama ɛn papa kin ɛp dɛm kɔntrol aw dɛn de fil.

Yu fɔ tri no wɛtin na de alagba wɔri hart dɛm ɛn du sɔmtin bɔt dɛm. Tich yu pikin aw fɔ kɔntrol in filin ɛn tɛlam sɔm kayn wae fɔ ɛp am.

Yu pikin go nid ɛp aw fɔ bia wit prɔblɛm na famili, wit padi dɛm ɛn na skuul. Fɔ trit dɛn bad bad trik ya kwik kin ɛp pikin fɔ:

- Lan fɔ kɔntrol in trik
- Lan aw fɔ sho pipul dɛn wae e vɛx ɛn frɔstrayt, bɔt nɔr to an bɔg wae
- No sae dɛn kin holam fɔ wɛtin e du ɛn
- Aksept wɛtin kin kam afta dɛn akshɔn.

Bɔrku mama ɛn papa sai dɛn dae na ɔl stayt ɛn tɛritori na ɔstraylia. Dɛn sai ya kin gi nyus ɛn tɔk to pipul dɛm fɔ ad pan wɛtin dɛn no ɛn gladi wit, ɛn ɛp famul biznɛs tinap fayn. Dɛn sai ya kin sho mama ɛn papa aw fɔ kɔntrol dɛn pikin dɛm trik fayn fayn wae.

Fɔ nyus bɔt wich sai dɛn ɛn ɛp dae na yu sai wae yu tap, kɔntakt yu local hɛlt savis.

Usai fɔ gɛt ɛp

- Yu dɔkta (dat na yu GP)
- Yu local Hɛlt savis (Dat na tɛm wae dɛn de woke), dɔn bak dɛn kɔminiti hɛlt sɛnta ɔr dɛn masta sabi pipul dɛm fɔ pikin ɛn yong pipul dɛn wɛl hade biznɛs
- ɔda masta sabi pipul dɛm wae de woke wit pikin ɛn yong pipul dɛm, dat na lɛk pikin dɔkta, dɛn wan wae de stɔdi pikin dɛm ɛn udat kin tɔk to pikin dɛm na skuul.

ɔda kɔpi fɔ dis nyus paypa de na da sai fɔ wɛl hade ɛn da sai wae kin tap pipul dɛm nɔr fɔ teik dɛn yone lyfe, ɔstraylia govment dipatment fɔ wɛl bɔdi biznɛs ɛn ole pipul wae yu kɔl 1800 066 247 ɔr yu sɛn fax 1800 634 400. Dɛn wɛbsyte na:
www.mentalhealth.gov.au

If yu go lɛk pɔsin fɔ intaprit fɔ yu, kɔl (TIS) pan dis nɔmba **13 14 50**

fɔ gɛt ɔda kɔpi insai ɔda pipul dɛn langwayg, kɔl Mɔltikɔltchoral Mental Hɛlt na ɔstraylia (Multicultural Mental Health Australia) ya so pan dis nɔmba: **(02) 9840 3333**
www.mmha.org.au

De kɔmɔnwɛlt govment no bɔt wɛtin NSW dipatment fɔ wɛl bɔdi biznɛs fambul ɛp kit du wae dɛn bin dae mɛk dis paypa.

De nɔmba wae gi dis paypa ok fɔ kam na dou na: 2782

© Commonwealth of Australia

Insert your local details here

